

Combattimento

BESTUURSVERSLAG 2017

1. Inleiding

Het jaar 2017 was een jaar vol onzekerheid over de toekenning van de meerjarige subsidie 2016-2020. Aan deze onzekerheid kwam pas eind 2017 definitief een einde. Het nieuwe kabinet maakte toen bekend dat het hiervoor benodigde geld beschikbaar zou komen. Daarvoor was eind 2016 het bericht gekomen dat het vorige kabinet aan de zogenaamde categorie B voor een jaar subsidie ter beschikking stelde met het doel om in 2017 te kunnen overleven.

Hoewel het positieve gevoel over het alsnog toekennen van subsidie voor de gehele meerjarige periode overheerst, is het jaar 2017 daardoor een jaar vol van ontwikkelingen geweest.

Naast het feit dat de operationele zaken werden bemoeilijkt door de voortdurende onzekerheid is er ook fundamenteel nagedacht over een voortzetting van het ensemble zonder subsidie.

Hierbij is vooral aandacht aan de volgende zaken besteed:

- Aanscherpen van het profiel van het ensemble, waarbij onder andere gebruik is gemaakt van de monitor podiumkunsten van het FPK.
- Verdeling van de taken over meerdere leden van het ensemble, zodat het ensemble niet langer afhankelijk is van het onevenredig groot aantal "vrijwillige overuren" van een of twee leden. Op den duur is dat namelijk niet vol te houden.
- Voorzichtig om te gaan met de beschikbare gelden en te zorgen dat het ensemble eind 2017 over voldoende financiële buffer zou beschikken.

2. Activiteiten in verband met het publiek en andere stake-holders in 2017

2.1 Optredens en publiek

Voor het publiek blijft Combattimento haar onderscheidende positie waarmaken: barokmuziek energiek, vurig en stijlbewust gespeeld op moderne instrumenten.

De doelstelling was om in lijn met de afgelopen seizoenen tenminste 35 subsidiabele concerten te realiseren in instrumentaal middelgrote bezetting, al dan niet met solist(en). Met de programma's Dolci d'Italia; Kerken, Kroegen & Kastelen en Van Bach naar Klassiek heeft Combattimento vooral het brede publiek van kamermuziekverenigingen en kleine podia door het hele land willen verrassen met levendige en energieke uitvoeringen dicht bij het publiek. Aan de missie om dicht bij het publiek te spelen en daarom te kiezen voor kleinere podia zoals mooie kerkjes, intieme concertzaaltjes of een oud slot, is hierdoor ruimschoots voldaan.

Op de grote podia brachten het ensemble vier verschillende programma's:

In Duitsland bracht het ensemble in de serie Brühler Schlosskonzerte in juni twee avonden het publiek in een stampvol atrium van Schloss Augustusburg in vervoering met Barokoko, een muzikale reis van barok naar klassiek. En met Ontdek! Tripelconcerten voor het wat veeleisender concertpubliek muzikale 'driestrijd' in repertoire van bekende en onbekende componisten.

Publiek dat de passietijd graag muzikaal wil beleven, bood het ensemble een sfeervol concert rondom het Stabat Mater van Pergolesi, met als solisten Johannette Zomer en

Combattimento

Cécile van de Sant.

De samenwerking met Scapino Ballet Rotterdam in de productie Scala (in de aanvraag nog onder de werknaam Crown; opvolger van de succesvolle productie Pearl in 2011/2012 en 2013/2014) leidde tot groot succes met in 2017 twaalf voorstellingen in grote zalen voor een jonger publiek dat liet merken zeer geraakt te zijn door de muziek. De Scala-tournee loopt in 2018 in Nederland nog door tot en met 25 maart 2018. In de zomer van 2018 wordt Scala nog drie keer in het buitenland uitgevoerd. De reacties uit het publiek waren erg enthousiast.

“Het was een onvergetelijke supervoorstelling!”

“Geweldige muziek!”

2.2 Activiteiten in relatie tot vrienden, collega-organisaties en artistieke peers

Met Vrienden en donateurs wordt regelmatig contact gehouden door middel van een maandelijks e-nieuwsbrief en Facebook.

Met Scapino Ballet wordt ook na Pearl en Scala gesproken over samenwerking. Onder andere om Scala ook op middelgrote podia op te voeren en om over enige tijd een nieuwe barokke voorstelling te maken.

Met de organisatie Punto Arte van Jan Willem de Vriend wordt gesproken over de gezamenlijke uitvoering van een concertante mini opera/ theatrale voorstelling uit de barok of van Haydn. De samenwerkingen zijn bedoeld om gezamenlijk meer kracht te kunnen ontwikkelen teneinde langere series op de podia te kunnen realiseren.

Lucy van Dael (mede-oprichtster orkest van de 18^e eeuw) heeft in 2017 het ensemble en het bestuur geadviseerd.

2.3 Activiteiten in relatie tot de directe omgeving

Het is om agenda-technische redenen niet gelukt om in de vestigingsplaats Zaltbommel een optreden te realiseren. Wel werd de Zaltbommelse Gasthuiskapel gebruikt voor de repetities. Het ensemble overweegt om net als vroeger weer voor Amsterdam als standplaats te kiezen, omdat Amsterdam meer subsidiemogelijkheden heeft.

3. Activiteiten in verband met de toekomst van het ensemble

3.1 Aanscherpen profiel

3.1.1 Discussie over de maatschappelijke betekenis van het ensemble

Mede door de deelname aan de bijeenkomst van het Fonds Podiumkunsten met betrekking tot de waarde van de podiumkunsten voor de samenleving is er intern gediscussieerd.

Daarbij stond de vraag centraal wat het ensemble wil betekenen voor de samenleving, het publiek en de sector. Er is daarbij gebruik gemaakt van de monitor podiumkunsten van het FPK, de recente waarden perspectieven van de Raad van Cultuur en het Public Value Framework van Mark Moore.

De uitkomst van de discussie kan het best als volgt omschreven worden: “Het ensemble wil vanuit de klassieke kunstvorm reflecteren op de moderne samenleving. Meer in het bijzonder vanuit de barokke affecten-leer”.

3.1.2 Profilerings binnen de sector

Aansluitend op de discussie over de maatschappelijke betekenis is nagedacht over de profilering van het ensemble binnen de sector. Deze profilering ligt beklonken in de historie

Combattimento

van ensemble. Vanaf het begin is het ensemble onder leiding van Jan Willem de Vriend een buitenbeentje in de sector geweest dat zich meer bekommerde over de relatie met het publiek dan met de filosofie dat barokmuziek een zo goed mogelijke kopie van een veraf gelegen ideaal moet zijn. Het ensemble komt hiermee tegemoet aan het breed gedragen gevoel dat klassieke muziek het gevaar loopt het contact met het publiek te verliezen. Of zoals Jordi Savall het verwoordt: “Klassieke muziek heeft haar spontaniteit verloren en is geworden tot het zo precies mogelijk spelen van de compositie zoals de componist heeft bedoeld. Daardoor is het contact met het brede publiek verloren gegaan.”

Onder Jan Willem de Vriend (artistiek leider/1^e viool) was er vooral interesse voor opera en verhalen over de affecten van muziek. Nadat de Vriend eind 2013 afscheid had genomen is er onder leiding van Wouter Mijnders (cellist) voor gekozen om voort te borduren op het dans-succes van de voorstelling Pearl met Scapino Ballet Rotterdam. In 2017 heeft dat geleid tot de nieuwe barokke dansvoorstelling Scala met Scapino Ballet Rotterdam. In deze voorstelling wordt gebruik gemaakt van het heldere en volle geluid van de moderne instrumenten waarop het ensemble speelt. Alsook van de sterke basso-continuo en de concertant stijl van het ensemble waardoor een “groove” ontstaat waarop kan worden gedanst.

In 2017 is Wouter Mijnders opgevolgd door Cynthia Freivogel (1^e viool) als concertmeester en Diederik van Dijk op de cello. De interesse van Cynthia gaat ook uit naar improvisatie. Voor het ensemble is dit een welkome aanvulling. Al eerder was hiermee begonnen in programma's in stukken op basis van improvisaties en bewerkingen van Pieter Dirksen (klavecijnist) en programma's met Liza Ferschtman (vrije cadensen), Gordan Nikolic ('stealing time') en Bram van Sambeek (improvisaties).

3.1.3 Reflectie op het publiek door middel van marktonderzoek

Bij het samenstellen van de programma's van Combattimento is het interessant om na te gaan waar de interesse van het publiek naar uitgaat.

Eerder was al geconcludeerd dat het publiek van Combattimento zich minder bevindt onder de aanhangers van de authentieke uitvoeringspraktijk. Niet erg verrassend voor een ensemble dat op moderne instrumenten speelt.

Een in 2015 gehouden enquête onder Vrienden van Combattimento bevestigde dat beeld: 75% was algemeen geïnteresseerd in klassieke muziek; slechts 25% heel specifiek in barokmuziek.

In 2017 is gestart met een enquête onder het publiek dat aanwezig was bij Scala. Het publiek van Scapino Ballet Rotterdam staat erom bekend geïnteresseerd te zijn in hoge kunsten maar een groot deel van dat publiek is er van huis uit niet mee opgegroeid. Deze groep is illustratief voor wat ook wel het nieuwe publiek voor klassieke muziek wordt genoemd.

Uit deze enquête komen drie groepen naar voren:

Groep 1 is uitsluitend geïnteresseerd in klassieke muziek en luistert vrijwel dagelijks naar klassieke muziek. Deze groep is 20% van de geënquêteerden. De interesse is vooral in bekende klassieke werken.

Groep 2 is naast klassieke muziek ook geïnteresseerd in andere muziekgenres (pop, rock, jazz, soul, enz.) maar luistert vrijwel dagelijks naar klassieke muziek. Deze groep is 40% van de geënquêteerden en heeft interesse in bekend en vernieuwend klassiek werk.

Combattimento

Groep 3 is naast klassieke muziek ook geïnteresseerd in andere muziekgenres en luistert niet dagelijks naar klassieke muziek. Deze groep is 40% van het totaal. De interesse is vooral in vernieuwend klassiek werk.

Het merendeel van de geënquêteerde bezoekers van Scala heeft een brede interesse in klassieke muziek. Circa 20 % van de ondervraagden gaven ook onbekendere componisten aan. Minder bekende barokcomponisten kwamen niet vaak voor. De belangrijkste motivatie bij het bezoeken van een klassiek concert is emotioneel geraakt te willen worden. Bovendien geeft vrijwel iedereen die een enquêteformulier heeft ingevuld aan opnieuw een uitvoering van Combattimento te willen bezoeken.

Reflecterend op de (begin 2018 voltooide) enquête onder de bezoekers van Scala kan worden geconcludeerd dat voor het brede publiek de aandacht van het ensemble voor de affecten en dansmuziek van de barokmuziek haar vruchten afwerpt.

In Vlaanderen is een groot onderzoek gehouden naar de muzikale interesse onder de Vlaamse bevolking. Van degenen, die aangaven van klassieke muziek te houden, gaf 90% aan ook van andere stromingen te houden (pop, rock, jazz, soul). Slechts 10% was uitsluitend in klassieke muziek en niet in andere stromingen geïnteresseerd. Van de laatste groep is 80% vooral in bekende componisten geïnteresseerd en slechts 20% in minder onbekende componisten (de echte connaisseurs).

3.2. De organisatie van het ensemble

3.2.1 Personele veranderingen

Nadat begin 2017 het bezwaarschrift tegen de plaatsing in de zogeheten categorie B was afgewezen, moest het ensemble er rekening mee houden dat er slechts voor het jaar 2017 subsidie zou zijn. Voor de artistiek leider en de zakelijk leider, die samen 3 jaar lang op vrijwillige basis al hun energie in het ensemble hadden gestopt, bood dit op termijn onvoldoende perspectief om nog langer door te gaan.

Cellist en artistiek leider Wouter Mijnders gaf aan dat het seizoen 2017-2018 zijn laatste bij Combattimento zou zijn. Om het ensemble in dat seizoen de gelegenheid te geven met kandidaat-opvolgers te spelen, is besloten dat Wouter Mijnders in dat seizoen alleen nog zou meespelen in de productie Scala.

Per 1 februari 2017 trad Monique van der Woude aan als zakelijk leider op zzp-basis voor 16 – 20 uur per week. Zij ging per 1 oktober met zwangerschapsverlof. Helaas gaf zij aan het eind van het jaar te kennen ook te zullen stoppen. Hier lag de reden wederom bij de langdurige onzekerheid over de eventuele voortzetting van de subsidie. Monique heeft besloten een Pabo opleiding te gaan volgen en haar carrière (gedeeltelijk) buiten de cultuursector voort te zetten. Voor wat betreft het artistieke leiderschap is een nieuwe concertmeester gevonden in de persoon van Cynthia Freivogel. Zij is bij het ensemble gekomen mede op aanraden en voorspraak van Lucy van Dael (mede-oprichtster Orkest van de 18e eeuw). Als cellist is Diederik van Dijk tot het ensemble toe getreden. Om zo snel mogelijk met zowel Diederik van Dijk op cello en Cynthia Miller als eerste violist/concertmeester te kunnen proefspelen in een zo realistisch mogelijke setting is in mei een serie van vier concerten ingelast: Van Bach naar Klassiek, in Amsterdam (Waalse Kerk); Utrecht (Geertekerk); Rotterdam (De Doelen/Jurriaanse zaal) en Den Haag (Paleiskerk).

3.2.2 Keuze voor een projectorganisatie

Teneinde in de toekomst niet van een of twee personen afhankelijk te zijn, is gekozen voor

Combattimento

een projectorganisatie waarbij de taken meer over de ensembleleden worden verdeeld en zoveel mogelijk “in het werk” wordt georganiseerd. Dat geeft een grotere betrokkenheid van de ensemble-leden bij de operationele bedrijfsvoering, werkt efficiënter en geeft lagere overheadkosten.

De projectorganisatie is als volgt ingericht:

Projectleider programma's voor grote podia, kinderconcerten en talent-programma's: Cynthia Freivogel (viool/ concertmeester)

Projectleider programma's voor middelgrote podia en grote kamermuziekverenigingen: Erik Olsman (bassist en officiële vertegenwoordiger ensemble):

Artistieke ondersteuning: Pieter Dirksen (klavecimbel);

Productionele ondersteuning: Quirine van Hoek (viool);

Zakelijke ondersteuning projecten: 8 uur per week, ingevuld ingaand 15 maart 2018;

Marketing, verkoop en publiciteit: 16 uur per week, vacature.

3.2.3 Keuze voor een raad van toezicht en een dagelijks bestuur

Na overleg met het FPK en de Stichting Cultuur en Ondernemen heeft het stichtingsbestuur gekozen voor een toezichthoudende rol. Het bestuur van de stichting vergadert 4 x per jaar en bewaakt de voortgang van de artistieke en zakelijke ontwikkeling. Er wordt goed gelet op de besteding van de subsidiegelden. Waar nodig wordt het ensemble geadviseerd.

Beleid wordt gemaakt in samenspraak tussen het stichtingsbestuur, het dagelijks bestuur en het ensemble. Bij de beleidsvorming wordt zoveel mogelijk getracht om de verschillende perspectieven van de musici, het publiek, de programmeurs van de podia, de subsidie verschaffers en donateurs met elkaar in verband en in evenwicht te brengen. Uiteindelijk moet zich dat vertalen in aantrekkelijke programma's, voldoende inkomen voor de musici en voldoende financiële buffer voor de Stichting.

Het dagelijks bestuur wordt gevormd door de twee artistieke projectleiders samen met de verantwoordelijke voor de verkoop, marketing en publiciteit.

4. Vergelijking met het bij het FPK ingediende plan

4.1 Aantallen speelbeurten

In de huidige subsidieperiode 2017-2020 moeten er volgens het plan inclusief Scala gemiddeld 44 programma's per jaar worden verkocht en exclusief Scala gemiddeld 35 programma's (26 kleine zalen en 9 grote zalen).

Het aantal speelbeurten in 2017 (inclusief Scala) is 36. Omdat pas laat bekend werd dat de zogenaamde B-categorie van het Fonds Podiumkunsten alsnog voor het jaar 2017 op subsidie kon rekenen, zijn niet alle voorgenomen marketinginspanningen uitgevoerd.

4.2 Omvang en samenstelling publiek in relatie tot ambitie

In 36 voorstellingen heeft Combattimento ruim 10.000 bezoekers bereikt. Het Scala-publiek was daarin goed voor een bijna 6.700 bezoekers; vooral (ook jonger) danspubliek dat geraakt werd door de energieke vertolking van levendige barokmuziek van voornamelijk de onbekende componist Albicastro.

In het buitenland trad Combattimento op met twee uitvoeringen van het programma Von Barock zur Klassik in Schloss Augustsburg in Brühl (Duitsland) bereikte 900 enthousiaste bezoekers van het festival Brühler Schlosskonzerte.

Combattimento

Op de grote en middelgrote 'officiële' podia speelde het ensemble met diverse programma's waaronder Triple concerten en van Bach naar Klassiek tien keer (excl. Scala) in respectievelijk Middelburg (2 x), Amersfoort, Apeldoorn, Ede, Hengelo, Venlo, Heerlen, Vlissingen en Amsterdam (Muziekgebouw aan 't IJ) en bereikte daar ruim 1.400 barokliefhebbers.

Aanvullend kwamen bezoekers in Heerlen, Maassluis, Capelle ad IJssel, Vlissingen en Amsterdam af op het programma met Pergolesi's Stabat Mater, met als solisten Johannette Zomer en Cécile van de Sant. Dit publiek week enigszins af van dat van de overige concerten. Het is bekend dat passieconcerten ook veel publiek lokken, dat de rest van het jaar niet of nauwelijks klassieke muziek-concerten bezoekt.

Met Dolci d'Italia en Kerken, Kroegen & Kastelen trad het ensemble op bij zeven verschillende kamermuziekverenigingen en bezorgde daar het ruim 800-man/vrouw tellende publiek – voornamelijk regulier klassieke muziekpubliek – een sfeervolle middag of avond. Met dit palet aan verschillende programma's is het Combattimento gelukt om onze ambitie – het bereiken van een divers publiek – te realiseren: jonger danspubliek met Scala; passiemuziek-liefhebbers met Stabat Mater en meer breed geïnteresseerd klassieke muziekpubliek met de overige programma's.

4.3 Geografische spreiding gerealiseerde speelbeurten

Met 34 uitvoeringen (excl. buitenland) heeft Combattimento in elke regio minimaal 1 keer gespeeld, en ook twee keer in het buitenland. Belangrijkste afwijking van de gemiddelde begroting is de aanwezigheid in regio Oost: vijf uitvoeringen in plaats van de gemiddeld begroote elf. Daarentegen trad het ensemble zes keer (inclusief Scala) op in Rotterdam, in plaats van de gemiddeld begroote 1 keer.

4.4 Verdeling grote en kleine podia

De gemiddelde begroting voorzag in 28 optredens in het circuit Klein/Midden en 7 uitvoeringen in het circuit Groot.

Gerealiseerd zijn 16 optredens op kleine/middelgrote podia en 20 op grote podia (waarvan 12 uitvoeringen Scala met Scapino).

5. Code Cultural Governance, Culturele Diversiteit en Goed Opdrachtgeverschap.

Het ensemble/ de stichting voldoet aan de Code Cultural Governance. Eind 2017 is besloten tot een Raad van Toezicht en een Dagelijks Bestuur.

De verdiensten van de musici zijn gebaseerd op de remplaçanten vergoeding orkesten en liggen daardoor sterk boven het gemiddelde van vergelijkbare professionele ensembles.

Er wordt actief gezocht naar een invulling die recht doet aan de principes van de Code Culturele Diversiteit hoewel dit niet meevalt in een "witte" klassieke muziekwereld.

De Raad van Toezicht is onbezoldigd; ook verder wordt voldaan aan de WNT.

6. Reflectie op financiële resultaat, financiële positie, EIQ en risico-beheer

6.1 Financiële resultaat, financiële positie en EIQ

Het financiële resultaat ad € 41.010 is erg hoog. Bij dit resultaat wordt er nog geprofiteerd van de vrijwillige inzet van de artistiek- en zakelijk leider in 2016. Zij hebben in dat jaar de activiteiten voor 2017 en de eerste helft 2018 voorbereid.

Combattimento

De publieksinkomsten lopen in 2017 achter bij de begroting. Dit is vooral vanwege de onzekerheid over de meerjarige subsidie. De organisatie had zich volledig ingesteld op de concertreeks met het Scapino Ballet en een verdere toekomst zonder meerjarige subsidie. Door de voorstellingen met Scapino is de omzet de eerste helft van 2018 vergelijkbaar en zelfs hoger dan de gehele jaaromzet 2017.

Toelichting is verder noodzakelijk op de bijzondere last ad € 33.236. Dit is de toevoeging aan de het bestemmingsfonds Vrienden Combattimento. Voorheen was dit onderdeel van de reserve van de Stichting Combattimento. In overleg met de werkgroep Vrienden is besloten dit om te zetten, om duidelijk te maken dat de Vrienden over deze Fondsen kunnen beschikken en gebruiken voor speciale uitgaven. Er is nog overleg gaande om deze Fondsen in een aparte Vrienden Stichting onder te brengen.

De financiële positie (solvabiliteit en liquiditeit) is uitstekend. De reserves kunnen tezamen met de verleende meerjarige subsidie worden gebruikt om in 2018 weer een solide (maar flexibele) organisatie op te bouwen.

De EIQ is met 53% is goed. Wel veel lager dan in 2016 (100%), toen werd zonder subsidie gewerkt. De EIQ kan de komende jaren stijgen als de nieuwe organisatie ook nieuwe activiteiten gaat ontwikkelen. Het eerste halfjaar van 2018 zal de EIQ op ca. 70% uitkomen.

6.2 Risico-beheer en flexibiliteit om financiële schokken op te vangen

De inkomsten van het ensemble bestaan uit de volgende hoofdzaken:

A. Inkomsten van optredens en variabele subsidie Fonds podiumkunsten

Net als bij vrijwel alle andere ensembles gaan de inkomsten van de podia bij Combattimento vrijwel direct op aan de gages van de musici. Om de flexibiliteit te vergroten is besloten om de musici te laten delen in de mee- en tegenvallers van de inkomsten van de podia (vergelijkbaar met het maatschaps-model van het Orkest van de 18^e eeuw). Uit de inkomsten van Scala wordt in 2018 door de musici een reserve gecreëerd voor eventuele toekomstige tegenvallers, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een partage-overeenkomst en de bezoekersaantallen tegenvallen.

De variabele subsidie van het FPK (circa €41.000) is niet bedoeld om de gages van de musici aan te vullen als de uitkoopprijs daarvoor te laag is. Deze subsidie wordt gebruikt voor het aantrekkelijker maken van concerten: € 500 voor een kleine zaal (28 concerten per jaar) en € 3.900 voor een grote zaal (7 concerten per jaar). Bijvoorbeeld extra publiciteit rondom een concert of het inhuren van spraakmakende solisten.

B. Inkomsten vaste subsidie FPK en overige subsidies

De begrootte inkomsten ad. € 80.000 (€ 75.000 FPK en € 5.000 overig) zijn bedoeld voor de kosten van de projectleiding, artistieke en zakelijke ondersteuning, productie, verkoop, marketing, algemene publiciteit en administratie. De totale kosten zijn gelijk aan de begrootte inkomsten.

C. Vriendenbijdragen, verkoop cd's

Deze inkomsten zijn gereserveerd voor bijzondere zaken zoals de productie van een nieuwe cd.

Door nauwlettend de financiële structuur in de gaten te houden en geen onverantwoorde

Combattimento

avonturen aan te gaan is het ensemble in staat om eventuele financiële schokken op te vangen. Voor tegenvallende podium inkomsten is door de musici al een buffer gecreëerd uit de meevallers.

Tegenvallers vanwege een eventueel niet toekennen van een toekomstige (2021-2025) meerjarige subsidie kunnen worden opgevangen door op dat moment de overhead verder omlaag te brengen. Dat laatste bijvoorbeeld door minder algemene publiciteit, minder zakelijke ondersteuning en de kosten van de projectleiding en artistieke voorbereiding collectief op te vangen binnen een maatschap-structuur.

7. Kansen en bedreigingen (SWOT)

Het ensemble ziet kansen voor de barokmuziek bij het “nieuwe” publiek. Over het algemeen wordt barokmuziek als zeer toegankelijk ervaren, ook door het publiek dat niet met klassieke muziek is opgegroeid. Combattimento zoekt daarbij voor de grote podia samenwerking met partners zoals Scapino Ballet Rotterdam.

Toekomstige speerpunten voor het ensemble zijn:

- Dansvoorstellingen met Scapino Ballet Rotterdam voor grote en in de toekomst ook middelgrote podia;
- Concertante uitvoering van mini-opera's in samenwerking met Jan Willem de Vriend voor de grote podia;
- Populaire Italiaanse barokmuziek voor middelgrote podia en grote kamermuziekverenigingen;
- Traditionele kers- en paasconcerten;
- Kinder- en talentontwikkeling programma's waarbij kinderen en talenten worden uitgedaagd om creativiteit te ontwikkelen door op een barokke wijze te improviseren, voor scholen en kleine podia. Het ensemble kan daarbij de kinderen en talenten op moderne instrumenten laten spelen. Op oude instrumenten zou voor de leerlingen een brug te ver zijn.

Bedreiging komt uit de hoek van de lagere gemeentelijke subsidies voor de podia waardoor deze steeds populairder programmeren en het steeds moeilijker wordt om lange series op podia te realiseren. De afzetmarkt is ook in 2017 verder onder druk komen te staan. In tegenstelling tot de middelen voor producerende instellingen is het programmeringsbudget voor de meeste podia niet gestegen.

Voorts is onduidelijk hoe de toekomstige meerjarige activiteitsubsidie er uit zal zien. Naar verwachting zal de BIS opengaan voor de grote ensembles (Nederlandse Bach Vereniging, enz.) en zal het FPK zich nog meer dan voorheen moeten bezighouden met de doorstroming en vernieuwing.

Combattimento zal deze ontwikkeling nauwlettend volgen. Al in 2018 zal met deskundige hulp van buitenaf worden gestart met de voorbereiding voor de aanvraag 2021-2024. Ook zal worden onderzocht of het AFK open staat voor ondersteuning van het ensemble.

Rob Broos

Voorzitter Bestuur Stichting Combattimento